

Tok studentského divadla ÚSTÍ aneb V ÚSTÍ je delta ŠPIČKOVÁ

Ústecké gymnázium Schola ludus se stalo již potřetí pořadatelem republikového divadelního festivalu soukromých škol, pro nějž se vžila zkratka DIF SOUŠ. Konal se v Ústí nad Labem ve dnech 30. 3.–2. 4. 1995. Zúčastnily se ho soutěžně soubory z Olomouce, Českých Budějovic, Plzně, Frýdlantu, Prahy (5), Kladna, Liberce, Havířova (2), Ústí n. L. (2) a Brna. Oproti minulým ročníkům festival doznal minimálně třech pozitivních změn. Jednou bylo místo, v kterém se děly veškeré zkoušky, divadelní produkce a povídání souborů a poroty. Tím místem bylo Činoherní studio v Ústí n. L. Organizátoři by stěží našli vhodnější stánek, v němž by se divadelní múza cítila doma. Druhou změnou byla redukce představení, umožněná přitvrzením pravidel pro přihlašování souboru a jejich inscenací. S tím úzce souvisí třetí změna, a sice v kvalitě festivalových produkcí. O té ještě později.

Program DIF SOUŠ '95 tvořilo 19 inscenací, z toho jednu uvedl mimosoutěžně hostující soubor státního gymnázia z Ústí n. L., Jateční ul. pod názvem Fantagor a dvě byly dílem profesionálů. Ředitel činoherního studia Jaroslav Haidler sehrál svojí obnovenou inscenaci Pana Theodora Mundstocka podle L. Fukse a anglický mim John Lang, který na DIF SOUŠ vedl dílnu, vystoupil se svým pantomimickým představením, nazvaným Svatý blázen.

Soutěžní část festivalu přinesla velice různorodou směsici představení jak z hlediska zdrojů a látek, z nichž soubory čerpaly inspiraci pro své inscenační záměry, tak z hlediska druhového a žánrového. K vidění zde bylo jak představení určené dětskému publiku, tak představení hrané dětmi. Na jevišti činoherního studia defilovaly inscenace vzniklé na základě textu renomovaných dramatických autorů, vedle nich inscenace vzniklé v autorských dílnách souborů, ať již jako původní autorská tvorba či jako jevištní přepisy prozaických předloh, nechyběly ani pokusy o hudební divadlo. Své místo zde měla studentská recese, představení živých obrazů, pokus o činoherní uchopení hry lidových loutkářů a dokonce i agitka.

Utuzení regulí pro přihlašování souborů přineslo své ovoce. Kvalita inscenačních výsledků ve svém celku doznala oproti minulým ročníkům posunu v pozitivním smyslu. Toliko čtvrtina inscenací demonstrovala divadlem dosud příliš nepoznamenaná pokusy začátečníků (olomoucká inscenace Pohádky do dlaně, frýdlantské Obrazy ze života Albrechta z Valdštejna, kladenská inscenace Srstkovy Hry o soše a rakvi, „muzikál“ Kytky souboru SG J. Seiferta z Prahy).

Všechny další inscenace svědčily o divadelním usilování, podloženém určitou zkušeností a tvořivou invencí tvůrců. Minimálně pět z dvanácti se podařilo dojít takového divadelního tvaru, o němž lze nepochybně uvažovat v dimenzích uměleckého ztvárnění skutečnosti. Předně se to týká souboru pořadatelského gymnázia a jeho inscenace původní hry **Krev andělů aneb Hon** (cena za inscenaci a doporučení na Jiráskův Hronov) a souboru Gymnázia F. Křižíka z Plzně, který uvedl

Hubičku – operu o dvou dějstvích bez přestávky a bez hudby (doporučení na Šrámkův Písek, cena za inscenaci, režii a kostýmy). Podtitulek napovídá, že jde o úsměvné převyprávění „národního pokladu“ z pera K. Světlé. Děje se tak prostředky naivně poetického divadla na vysoké interpretační úrovni. Mezi nejzdařilejší inscenace nesporně náležela jevištní montáž z textů W. Allena, D. Růžičkové, D. Charmse, H. Krejčího a kolektivu souboru SG J. Seiferta z Prahy (jde o jiný kolektiv, než výše uvedený), nazvaná **Bílá, zkroucená, suchá, mrtvá** (cena za inscenaci). Inscenace, aniž by opouštěla slovní jednání, akcentuje užití nonverbálních výrazových prostředků. Jejich zvládnutí je hlavní premisou tvůrců. Ukázkou spontánní kolektivní tvořivosti, uvolněné fantazie a adekvátní technické vybavenosti bylo představení souboru PG z Liberce **Hra na Karkulku** (cena poroty). One women show Mileny Pospíšilové (GSL Ústí n. L.) **Epileptický svět** se zajisté vryje do paměti účastníků festivalu nejen proto, že nebývá běžné, aby se na jevišti rozbíjela obrazovka televizoru, ale zejména pro sílu, s jakou zazněl apel její osobní výpovědi (cena) a pro sílu prožitku, který autorka a interpretky zároveň divákům zprostředkovala.

Velice rád bych pojmenoval všechna další představení, jejich klady i problémy. Bylo by toho na celé číslo Amatérské scény. To není možné. A tak se alespoň blíže pokusím popsat to, **co se v kontextu festivalu jevílo mimořádným, co volá po nastolení zvláštní soutěžní kategorie. Jde o Rodinné divadlo Hlína Gymnázia Schola ludus z Ústí n. L., o inscenaci hry Kláry Špičkové Krev andělů aneb Hon.** „Do třetice všeho dobrého“ platí bezpochybně o původních autorských dramatických počinech Kláry Špičkové, studentky gymnázia a členky jeho divadelního souboru. Drama mladičké autorky (cena za autorský počín) je situováno do blíže neurčeného města a venkovského šlechtického sídla ve Francii, do doby, která opět není konkrétně vymezena – některé reálie hry napovídají, že se jedná o dobu inkvizice, o její pozdější období, po vydání Indexu librorum prohibitorium (Seznamu zakázaných knih), tj. po roce 1595. Místo a čas, který autorka volí, je spíše historizující kulisou příběhu, který má nadčasovou dimenzi. Jde jí o zobrazení sváru světa zla se světem dobra, o zobrazení nekonečnosti násilí a manipulace lidmi, páchaných světem mocných, mocných, skrývajících se za nejsvatější principy a naproti tomu o nekonečnosti touhy po nápravě spáchaných křivd a její marnosti zároveň. Toto zobrazení dvou protichůdných principů je pak ve hře podložím k hlavnímu myšlenkovému poselství, k tlumočení názoru, že zlo (d'ábla) lze zahubit s někým zcela konkrétním spolu se samotným představitelem zla, a že to nemůže udělat nikdo jiný než ten, kdo onoho konkrétního představitele zla miluje, tj. že zlu je sto čelit toliko láska.

Inscenace, jejímž režisérem je Karel Tománek, je budována jako obřad, v němž někteří protagonisté postupují postupně do postav téhož znamení, zatímco další představují osobitě nezaměnitelné figury. Režii se podařilo vybudovat poutavě jednotlivé dramatické situace hry s účinnými významovými akcenty a v potřebném napětí sklenout oblouk celé inscenace až k závěrečnému obrazu. Ruka režiséra však z inscenace neční, ba dokonce, první dojem, který z

představení divák má, je prožitek z herecké práce téměř všech protagonistů hry, a to u některých z herecké práce par excellence. Je tomu tak především u Petra Michálka (cena) ve všech rolích, jimiž hrou prostupuje. Svým velice pěkným výkonem v roli Hedviky upoutala Klára Špičková (cena). Je to o to cennější, o co více se herci museli spolehnout sami na sebe, nepodpoření scénografií. Hraje se totiž na prázdném odhaleném kukátkovém jevišti, Jedinou dekorací je veliký svícen, centrálně umístěný v zadní části jeviště. Scénografie se zaměřila především na kostýmy a práci se světlem. Celkovým řešením přispěla k dobrému inscenačnímu výsledku. Stejně tak i hudební složka inscenace. Diskusní je pouze použití závěrečné písně pro nesourodost. Není to však jediné, co je v inscenaci diskusní povahy. Patrně nejzásadnější otázkou je použití karikujících prostředků ve scénách na venkovském šlechtickém sídle. Zdá se, že v textové předloze je potřebný efekt připraven záměnami replik mezi postavami dostatečně a netřeba se proto uchýlovat ke karikatuře. Inscenace by získala zpřesněním výkladu a interpretace rolí, jimiž hrou prostupuje K. Tománek.

Zrodilo se dílo nevšedních kvalit vůbec, na půdě studentského divadla pak naprosto výjimečné. Není to věcí náhody, ale tříleté cílevědomé, usilovné a odevzdané službě Thálii. Není ani náhodné, že se v závěru festivalu zrodila myšlenka zařadit je do repertoáru Činoherního studia v Ústí n. L.

Milan Strotzer

Publikováno: Časopis Amatérská scéna 2/1995, str. 3.